

שארית יעקב

ביטאון

יוצא לאור על ידי מרכז מוסדות נדבורנה ביתר בארה"ק | בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנה י"ד | גיליון תרמ"א | שמיני תשפ"ה

"מן הבאר ההוא" דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר זצוקללה"ה

יחיד ששב בתשובה, צריך שתשובתו תהיה באותו דבר עצמו שחטא. אך כהן גדול שבא לכפר על הכלל נאמר בו 'אין קטגור נעשה סגור', והוא הדין לכל שליח ציבור הבא לבקש רחמים.

אוצר שיחות קודש

שבת מברכים אייר

ר"ח אייר:

ביום שני ושלישי הבעל"ט

המולד:

ליל שני בשעה 20:30, 21 חלקים

כניסת
שבת

השבת

20:33

20:30

21:30

20:59

כניסת
שבת

18:39

18:55

19:58

19:28

ביתר - ירושלים
ת"א - בני ברק
לונדון
ניו יורק

הזמנים לפי שיטת ר"ת

קידוש השם - התיקון היחיד!

ישקו העדרים

את היקר מהכל - לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו!

כי הרי למה באנו לעולם? למה נועדנו? מה אנו עושים כאן בהאי עלמא שפילא? כל עיקר קיומנו כאן הוא לגדל כבודו של השם יתברך, כאשר מעשינו אינם עולים בקנה אחד עם אותו עקרון ראשון ותובע - אנו נתבעים לתקן זאת, מהדר פלאיו הנוראים של הקב"ה שייסד את ענין התשובה, שהוא בעצמו הוא אחד מהפלאים הגדולים ביותר שיש בעולמנו.

כשציבור חוטא ועושה ההיפך מהרצון העליון, הרי שהבושה גדולה, כפולה ומכופלת. כאשר זהו גורם מתריס על אמינות מציאותו יתברך, למרות עיני כבודו בפרסום, כמעט ממוטט את קיום העולם, כי כל תבל ויושבי בה נאצלו, נבראו, נוצרו ונעשו רק בשביל החטיבה היחידה הזאת - לגלות ולפרסם שיש בורא לעולם, ועבדיו הנאמנים אנחנו, לא כן כאשר נעשה בדיוק ההיפך מזה, הרי שאנו ממוטטים מוסדי תבל. ומכאן שורש ההבדל העצום שבין תשובה על חטא של יחיד מאשר חטא של רבים. הכל לפי ערך חילול וקידוש השם יתברך. ואגב אורחא למדנו היטב, מהו בכלל ענין של תיקון, וכיצד עושים זאת.

כי הרי אם חטאת מה תפעל בו, וכי אכפת לו להקב"ה בין שוחט מן הצוואר לבין נוחר וכו', אלא מאמרו של מי שאמר והיה העולם... שם עלינו לכוון את תאורת התשובה, כאשר אנו מבחינים שאנו ממרים את אמרי אל ועצת עליון אנו מנאצים, בעונותינו הרבים... הרי שכאשר אנו מתנערים מאבק המונה של רומי חייבתא, עלינו לאסוף את גרגירי חמץ החילול מכל הפינות האלו, הנחבאות והכמוסות, במקום שהדחקנו את רגלי האלוקות מלצאת ולבוא בלבנותנו.

יתברך, הרי שאין לו שום קיסטא דחיותא, ונמוג ופרח לו לגמרי, ואינו עוד לקטרג ולהזיק.

אך כל זאת הוא רק כאשר מדובר בחטא של יחיד, אשר גם אם אדם עשה מה שעשה, אומר לו הקב"ה עשה תשובה ביני לביןך ואני מקבלך ברחמים וברצון. ולכן יש את הבחינה של באותו דבר שחטא ייתקן, לא כן כאשר החטא נעשה בפרסום וברבים, או אז אי אפשר לעשות את אותה בחינה. משום שעצם הפרסום של הענין, גורם להתהוות חילול שמו הגדול והקדוש, וממילא אדרבה, אי אפשר לתקן באותו דבר עצמו כי אין קטגור נעשה סגור.

אין כבודו של הקב"ה לפרסם את העדר ציות לדבריו הקדושים, שם שמים מתחלל כאשר הבריות פונות עורף מהדר כבודו וזיוו יתברך, משום כך אין מן הצורך לעורר שוב את חמתם של המקטרגים, בראותם את התשובה שהיא באה ממין החטא, יתעוררו להקציף את רוחו של מרום ולומר, ראה נא, איך שבדבר הזה עצמו הכעיסו השחיתו התעיבו, אין עושה טוב אין גם אחד.

כאשר צריך לגזור שתיקה על הבזיון שהוענק לשכינה, אין מן הנכון לעורר שוב את הזכרון על טיב ואופי העבירה, אלא אדרבה, קללת אלקים תלוי, ויש מן הצדק להסיר החרפה והבזיון, ולהעלים כמה שיותר את עובדת היות בעולם בריות משונות כאלו שעושים ההיפך מרצון קונם וחפץ צורם.

הנה כי כן למדנו היטב, כי עיקר החכמה של תיקון החטא הוא גילוי כבודו של הקב"ה, אי אפשר לעשות תשובה כאשר תלוי ועומד ביזוי האלוקות, כביכול, חס ושלוש. הנקודה הראשונה שבה על השב להתמקד, הוא איך חוזרים לאותה משבצת שהתרוקנה בעוונות כי רבו. שם אבדנו

אדם שחטא כלפי המקום ברוך הוא, מחסיר בעצם הזדמנות פז לקדש את שמו של הקדוש ברוך הוא, החטא הוא החטאה למטרה, כי הרי הנסיון לא בא סתם כך, הוא בא לגלות את כוחות הקדושה המתעלים לגלות את כבודו של מי שאמר והיה עולמו. לחטא מתלווים נתונים רבים אחרים הגורמים לרעה הזאת להתרחש, אבל הרעה הגדולה ביותר היא הפסד היכולת לרומם את קרנו של השליט היחיד בעולמו.

כשאדם חוטא נוצרים מחטאו מקטרגים המעירים את ענין חטאו בעולם, אותה נקודה שלא מולאה מתרוצצת בעולם, ומגבירה, רחמנא ליצלן את כח הטומאה ביקום, עד כי לא יוכלו שאת. דווקא משום כך, לא יכול תיקון של חטא להתבצע אלא אם כן האדם ממלא את החסרון שנוצר בעבור חטאו, שהחציף פנים כלפי שמיא, ועשה את אשר רע בעיניו יתברך.

תשובת המשקל היא המעולה שבתשובות, באותו מקום ובאותה אווירה, ובאותו רקע - חוזרים שוב לאותה הזדמנות שהופסדה, ומרוממים מחדש את כבודו של הקב"ה המעולה בעפר קרנו, באותו דבר עצמו שבו חטא האדם - הוא חוזר ושב ללקט את האבידה שאיבד, ושב על יונת הזהב ששכח בראש ההר המדברי, כתוהה על הימים שעברו בחושך, ומבקש להחזירם אל הקדושה, אשרי איש היכול לשוב על עקבותיו ולשוב בתשובה שלימה לפני השם יתברך.

וכך נאלם לו דום אותו מקטרג אפל, אין לו פתחון פה ואין לו יכולת להתקומם, כי מילאו פיו מים, כל הווצרותו הוא רק על ידי ההעדר, משם הוא יונק חיותו ומשם כל נקודת הווייתו הממאירה, אך כאשר מתמלא החסרון ושוב מנצלים את ההזדמנות לרומם את הדר כבודו

דברות קודש

מנ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רעיון דרעוין פר' שמיני - פרה - מברכים הודש ניסן תשע"ט

חנינא אומר בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה שיושב ועוסק בפרשת פרה ואומר הלכה בשם אומר, אליעזר בני אומר פרה בת שנים עגלה בת שנתה, אומר משה לפני הקב"ה, רבון העולמים, העליונים והתחתונים ברשותך ואתה יושב ואומר הלכה משמו של בשר ודם, א"ל, משה, צדיק אחד עתיד לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בפרשת פרה תחלה, רבי אליעזר אומר פרה בת שנים עגלה בת שנתה, אומר לפניו, רבש"ע, יהי רצון שיצא מחלציו, א"ל הקב"ה, חיך שיצא מחלציו, ע"כ. ולכאורה שומה עלינו להבין מפני מה נתאוו משה כ"כ שיהיה ר' אליעזר מיוצאי חלציו, אלא כיוון שראה משה רבנו שר' אליעזר פתח בראשונה בפרשת פרה והקב"ה יושב ואומר הלכה זו משמו, מיד הבין שאם ברצונו להנהיג את יוצאי חלציו על דרכי התורה והיראה לעד, אזי בראשונה צריכים לקיים את התורה בקדושה ובטהרה ללא הבנה מוקדמת ובכך תהיה יסודות התורה והטהרה חרוטים בליבם של יוצאי חלציו. וכבר הרחבנו אמרתינו (רעיון דרעיון חוקת תשע"ח סמוך ונראה להר הקודש ביוזשלים) בדברי הראשית חכמה (שער האהבה פרק יא) דטהרת הגוף יחדש טהרת הנשמה, כמו"כ העיד הרמב"ם על עצמו (אגרת ותשובות הרמב"ם דף י"ג) שמעולם לא ביטל טבילתו, ולא בכדי זכה למעלות נשגבות ברוחניות ובגשמיות, כיוון שגופו היתה מטוהרת מכל סיג ופגם, וממילא כל ימי חייו יקדה רוח הטהרה בקרבו ובנפשו.

ועל דברי אלה תוכיח נפשו של כל יחיד ויחיד על עצמו, עד היכן משתנית נפשו כשהיא מטוהרת ללא הכר, דאז נפשו ונשמתו משתוקקת לחסות תחת כנפי השכינה, וה"ה להיפך דאם חלילה מזלזל ומיקל ראשו בענייני טהרת הגוף, אזי מסתתרים ונאטמים מוחו וליבו וכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו הרוחניים רח"ל, כפי שדרשו חז"ל (יומא לט.) עה"פ (ויקרא יא, מג) ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם, אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטמם. שאם האדם מטמא עצמו אזי חוץ מה ששורה עליו רוח הטומאה, ניתוסף בה טמטמום מוחו וליבו, ואין נפשו מסוגלת להבין ולהשכיל דברי התורה והמצוות.

ניצבים אנו לעת הזאת בימים שבין גאולה לגאולה, וכבר ארז"ל (ראש השנה יא.) בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל, והגאולה העתידה תהיה גאולה לעד ולנצח נצחים, עדי יערה עלינו השי"ת ממרום רוח טהרה כדברי יחזקאל הנביא (יחזקאל לו, ה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם וגו', ונזכה בהאי שתא לעלות לציון ברינה ולאכול מן הזבחים ומן הפסחים בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

נראה לי, רצ"ל, דכשהאדם מרגיש שהוא רחוק מאיתו ית"ש ויודע שפלות עצמו, אז ייראה אליו ה' ויטעום מעט מגדלות בוראו. וזהו שאמר שלמה המלך אמרתי אחכמה, רצ"ל, בראשונה עלה בליבי לידע סודה וטעמה של מצוות פרה אדומה, אולם, ע"י שאני מרגיש שהיא רחוקה ממני, רצ"ל, שרחוק אני מהשי"ת, לכן כל מאווי ותשוקתי היא לקיים מצוות בוראי כפי אשר ציווני בלבד, וזו החכמה המועילה ביותר שיחכם בה האדם, שיקיים מצוות בוראו אך ורק לעשות נחת רוח ליוצרו שאמר ונעשית רצונו ומבלי להרהר או לערער אחריה ימין ושמאל, וע"כ נאמרה תחילת פרשת פרה בלשון זאת חוקת התורה ולא כתיב בה זאת חוקת הפרה, לאלפנו יסוד גדול ונורא על כל התורה כולה, שאפילו אם ארז"ל טעמי המצוות, עדיין טמונים וספונים בהם סודות וטעמים שקצרה בינתינו מלהשיגם, ועל זו הדרך תקנו לנו אנשי כנה"ג לבקש בסדר התפילה בכל יום, יהי רצון מלפניך שנשמור "חוקיך" בעוה"ז, ולמה נקט דייקא בלש' חק, אלא דהיא הנותנת שכל טעמי התורה כולה אעפ"י שהן נגלים לנו מ"מ עדיין הם בגדר חק, ועל כן יש בה קושי לקיימה מבלי להבין טעמיהם וסודותיהם, ולכן צריכים אנו להתפלל על כך שנוכח לקיימה בעוה"ז מבלי להבינם.

ולכן כל יסודות הטומאה והטהרה נבראו כבר מששת ימי בראשית, כיוון שהיא בנין אב לקיום כללות התורה מבלי להבינה כלל, אך אם שאול ישאל האיש הישראלי, מהיכן נשאב את הכוח לקיים התורה והמצוות על זו הדרך, כפי שרש"י הק' מבאר עה"פ (במדבר יט, ב) זאת חקת התורה - לפי שהשטן ואומות העולם מוניין את ישראל לומר, מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, הרי, שעבודת היצר היא למנוע מעשות האדם מצוה בלי טעם, אף אתה אמור לו, שכוחנו זה באה אלינו מחמת כוח הטהרה שניחן בה בעם ישראל, וכמו בענייני טהרה רחוקים אנו מלהבין מה ההבדל בין מים למים, כמו"כ בשאר התורה והמצוות מקיימים אנו רצון על מנת שהוא אמר ונעשית רצונו. ולא עוד, אלא כשנפש האדם מטוהרת כראוי וכנכון זוכה להעפיל לדרגות נשגבות ביותר, ונשפע עליו ממרומים יקרת אור נשמתו המאירה לתוך גופו החומרי ומזככתו ביתר שאת וביתר עוז בכל עת. וזהו יסוד המעולה ביותר להיות גופו כלי קיבול להבין ולהשכיל את דברי תורתנו הק' לפום דרגא דליה, ועל כן מסרו צדיקי קמאי נפשיהו עליה בעוז ובתעצומות כיוון שגופי התורה תלויין בה.

ולדברינו הנ"ל יובן נמי מה שארז"ל (ילקוט פרשת חוקת רמז תשנ"ט) רבי אחא בשם רבי יוסי בר

איתא בחז"ל (ירושלמי מגילה פרק ג' הלכ' ה') ראוי היה להקדים פרשת החודש שהרי באחד בניסן הוקם המשכן ושני לו נשרפה הפרה, אלא מפני שהוא טהרתן של ישראל. ולכאורה תירוץ זועק דרשני, דהרי לפי סדר הדברים נאמרה פרשת פרה אדומה בשני, וא"כ מהו הצורך לשנות פני סדר הדברים.

והנראה בעזרתו ית"ש לבאר אלה הדברים, בהקדם מה שכתב רבנו החתם סופר זי"ע (דרשות לפרשת פרה דף י"ב) דלכאורה מצינו סתירה בדברי הפייטן ר' אליעזר הקליר (בד"ה אצורה) דארז"ל משה רבנו ביקש לידע טעם פרה, ואמר לו הקב"ה עמוקה משאל מה תדע, ומיד בחרוז הסמוך לו כתוב לאמור תבוא פרה ותכפר לסוררה כפרה, הרי משמע מיניה שמצוות פרה לא נתחדשה ע"י מעשה העגל, אלא סוד עמוק היא מששת ימי בראשית, ואילו לא היו חוטאים בעגל נמי היו מצווים לעשות מעשה הפרה, עכתו"ד. ולפי יסוד דבריו הק' יבואר נמי הקושיא, דלאמיתות הדברים לא מצינו ידינו ורגלינו לידע טעמו של פרה אדומה כפי שנאמרה כאן בתוה"ק זאת "חוקת" התורה, היינו, שמעשה הפרה הוא חק ללא טעם מששת ימי בראשית, ומה שרש"י הק' הביא הטעם מדברי ר' משה הדרשן שהיא באה לכפר על מעשה העגל, הוי במעט שבמעט לבאר נימוקו על דרך הנגלה.

אך עכ"ז עדיין שומה עלינו להבין מדוע הוקדמה פרשת פרה לפרשת החודש. ויש לומר, דגלוי וידוע דבריו הק' של הנשר הגדול רבנו הרמב"ם (שלהי הלכ' מקואות) דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן, ואינן מדברים שדעתו של אדם מכרעתו והרי הן מכלל החוקים, וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכוונת הלב, ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל, ואעפ"כ רמז יש בדבר כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שטבל טהור ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר כך המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור וגו', ע"כ. הרי, שכל המושג של טומאה וטהרה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, וכדבר הזה מצינו נמי גבי פרה אדומה כפי שאמר שלמה המלך חכימא דיהודאי (קהלת ג, כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, היינו, אפילו שהוא היה החכם מכל האדם אעפ"כ לא בא על טעמו וסודו. ואולי יש להעמיס הכוונה בדבריו הק', עפ"י מה שפירשו בספה"ק עה"פ (וימיה לא, ב) מרחוק ה'

בענין להלל ולשבח מעשה עכו"ם

איתא בחז"ל (עמוד היומי - ברכות ח' ע"ב) תניא אמר ר' עקיבא, בשלושה דברים אוהב אני את המדיים, והקשה בבן יהודה (ד"ה בשלושה) דלכאורה יש לעיין בזה, הכיצד מותר לשבח עכו"ם ולומר שאוהבם מפני שנאים הם במעשיהם, והרי מבואר בחז"ל (ע"ז כ) שאסור לומר כמה נאה גוי מפני האיסור דלא תחנם, ומבואר ברמב"ם (הלכות ע"ז פרק י' הלכ' ד') שק"ו שאסור לספר בשבח מעשיהם של הגויים או לחבב דבר מדבריהם, וכל זה בכלל האיסור דלא תחנם, שלא יהיה להם חן בעיניך, מפני שדבר זה גורם לידבק במעשיהם הרעים, וביאר בקדשו לאמר, שר' עקיבא רצה לעורר את עם ישראל שיעשו ק"ו, שאם המדיים נזהרים בכך, כש"כ שעם ישראל שהם עם חכם ונבון, ראויים להם ליהדר בזה, ובכחאי גוונא ליכא האיסור דלא תחנם, עוד י"ל, שרצה לבזותם שרק ג' מעלות אלו מצא בהם ותו ליכא מידי בהם, והגאון רבנו חיים פאלאג' זצ"ל ביאר, דטעמא דאיסור לא תחנם הוי מפני שלא ילמדו ממעשיהם, והכא דאירי בהנהגת דרך ארץ, ובדברים הקרובים לדת תורתנו הק', ע"כ ראוי לנהוג כך, וליכא בכך חשש שילמדו עי"כ ממעשיהם. עוד י"ל, דהאיסור לשבח עכו"ם, הוי דייקא בגוי מסויים ומיוחד, דחיישינן שידבק בו או במעשיו הנלוזים, אולם, באומה כללית ליכא בכך החשש הנזכ"ל. ובמאירי תי', דתיבת אוהב אינה נגזרת מלשון אהבה, כי אם הכוונה שדעותיו שווים לדעת העכו"ם, וראייתו לדבריו ילפינן מדברי חז"ל (קידושין ל:). דאפילו אב ובנו או רב ותלמידו שעוסקים בתורה בשער אחד, נעשין אויבין זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, והתם מן ההכרח לומר דאין הכוונה באוהבים או שונאים זא"ז, כיוון דרחמי האב על בנו ורחמי הרב על תלמידו, ובע"כ צריך לומר דהכוונה דדעותיהם שווים, כמו"כ הכא יש לומר דאוהב הכוונה ביותר היא, דדעותיהם שוות זל"ז.

בענין להשוות ב' רגליו בתפילת שמונה עשרה ובתפילת נקדישך

איתא שם בגמ' (י:). אמר רבי יוסי בר חנינא משום ר' אליעזר בן יעקב, המתפלל צריך שיכוון את רגליו שנא' (יחזקאל א' ז') ורגליהם רגל ישרה. ופירש"י, שיכוון את רגליו זו אצל זו כרגלי המלאכים שנראים כרגל אחד. ובירושלמי (ברכות פרק ה' הלכ' א') נחלקו האמוראים בטעם דין זה, יש אומרים שבכדי שיהיה כמו המלאכים שנא' בהם הפס' הנזכ"ל, ויש אומרים שצריך להיות כדוגמת הכהנים שנאמר בהם (שמות כ ג) ולא תעלה במעלות על מזבחי, והיו הולכים עקב בצד אגודל כאילו רגליהם שווים זו אצל זו, וכתבו תלמידי רבנו יונה, שהתלמוד שלנו סובר כטעם כדי להדמות למלאכים, ובבית יוסף (סימן צה) איתא טעם לשבח דכיוון שעומד לדבר עם השכינה, צריך לסלק כל מחשבות הגוף מליבו, ולדמות כאילו הוא מלאך המשרת לפניו, ובשם מהר"י אבוהב כתב, שבא לרמז שנסתלקה ממנו התנועה ואין יכול להשיג שום דבר מבלעדי השי"ת. ויש נוהגים לתת ריווח למעלה אצל האצבעות משום שנא' וכף רגליהם ככף רגל עגל, ולכאורה מצינו משמעות זו נמי בדברי המאירי כאן (בד"ה המתפלל). ולולי דמסתפינא היה נראה לומר דמצינו לקצת צדיקא קמייא דנהגו לתת לרגליהם ריוח, ואולי כוונתם היתה לשיטה הנזכ"ל, וכן ראו עינינו זאת אצל רבנו בעל ה"באר יעקב" זי"ע. ויעיין ברבינו יונה מה שכתב בזה. ובשו"ת תרומת הדשן (סימן כח) כתב שגם בתפילת הקדושה יעשה כן, משום שאומרים בנוסח התפילה שמקדשים את שמך בעולם, כשם שמקדישים אותו בשמי מרום, ובשמים מקדשים ברגל ישרה, ולכן יש לנו להתדמות להם.

בענין אמירת פיוטים באמצע ברכות קריאת שמע

שינוי במשנה (יא). מקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך. וכתב הרמ"ה בתשובה הובא בדבריו בטור (סימן סח) שמטעם זה אין לומר פיוטים באמצע ברכות קרי"ש, שאף זה בכלל לקצר אינו רשאי להאריך, אלא דכתב שאין

בידו למחות, ע"כ הנח להם לישראל ומוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין, כמו"כ מצינו ברמב"ם (הלכ' קרי"ש פרק א' הלכ' ז') שאין להוסיף על הברכות כלום. אך הטור מסיק, שאמנם נהגין בכל המקומות לאמרו, דגם הראשונים שתיקנום היו גדולי עולם, כמו ר' אליעזר הקליר ועוד, וכן כתב הראב"ד שאין קפידא להרבות בפיוטים באמצע הברכות, ומ"מ מסיק הטור, שיפה לבטל אמירתן מטעמים אחרים, עיי"ש. וכן נפסק בשו"ע שם (סעיף א') אבל הרמ"א כתב שאין איסור בדבר. והרשב"א כתב, שביאור המשנה היא, שברכה הנגמרת ופותרת בברוך, היא הנקראת ארוכה, וברכה שאינה נגמרת או מתחילה בברוך, היא הנקראת ברכה קצרה, וזוהי כוונת המשנה הנ"ל, שלהאריך אינה רשאי לקצר, ולקצר אינה רשאי להאריך, דא"כ היה להם לתקן נוסח כל ברכה במילות מנויות, ולהשמיענו כל ברכה וברכה בנוסחתה. וכן נהגו בחצרות קדשינו שלא לומר הפיוטים באמצע ברכות קרי"ש, ונהרא נהרא ופשיטה.

בענין ברכת אהבת עולם בערבית אי הוי כברכת התורה

איתא בגמ' (יא:). אמר רב יהודה אמר שמואל, השכים לשנות, עד שלא קרא קרי"ש צריך לברך, משקרא קרי"ש אינו צריך לברך, שכבר נפטר באהבה רבה. וכתב במשנ"ב (סימן מז ס"ק יג') שפשוט שדין זה היא גם באהבת עולם של ערבית, שאף היא פוטרת ברכת התורה, כיון שגם בה שייך אותה הטעם שיש בה אזכרות כעין ברכת התורה, ולכן, אם עבר וישן שינת קבע על מיטתו קודם תפילת ערבית, יכוון לפטור ברכת התורה בברכת אהבת עולם בכדי לצאת דעת השו"ע (שם סעיף יא) ששינת קבע הוי הפסק לענין ברכת התורה, ואפי' לפי מה שנוהגין כדעת יש אומרים המקילים, מ"מ טוב יותר שיכוון לפטור בברכת אהבת עולם, ולצאת ידי דעת רוב הפוסקים המחמירים בזה. אכן האדר"ת בקונטרס עובר אורח מסתפק אי ברכת אהבת עולם בערבית, פוטרת ברכת התורה כמו בשחרית, אכן בלקט יושר כתב שרבו בעל התרומת הדשן דעתו היתה ששינת קבע מפסיק לברכת התורה, ואעפ"כ אם היה ישן קודם תפילת ערבית, לא היה מברך ברכה"ת והיה סומך לפטור בברכת אהבת עולם.

בענין האם אפשר לצאת מחבירו כששומע חצי ברכה

בספר שיח השדה מסתפק האם אפשר לצאת ידי חובה כששומע מחבירו חצי ברכה, כשהברכה שמברך חבירו הוי ברכה אחרת, כגון, אדם המסתפק אם חייב בברכת שהכל, ושומע מחבירו ברכת אשר יצר, ומכוין לצאת ממנו רק תיבות ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, וממשיך לעצמו ברכת שהכל נהיה בדברו. ואם אפשר לעשותו נמצא שיש עצה נפלאה לכל המסתפק באיזה ברכה שהיא, להוציא עצמו מספק. והנה בסוגייתנו (יב:). מסתפקת הגמ' במי שהחזיק בידו כוס שכר וחשב שיש בידו יין, והתחיל לברך אדעתא דין, ואח"כ נזכר שהיא שכר, אם יצא ידי חובה או לא, וכתב רש"י בביאור הספק, דמייירי שבירך ברכה שלימה כהלכתה, רק התחיל ברוך אדעתא דחמרא, ובחתימתו נזכר שהיא שכר וסיים כהלכתו, והספק היא, האם תחילת הברכה יש לכון על הברכה שהיה צריך לברך, או לא, אך הרא"ש ביאר, שאכן גמור בורא פרי הגפן רק תיקן מיד אח"כ ואמר שהכל נהיה בדברו, ובכחאי גוונא נספקא הגמ', אבל מי שסיים כהוגן רק שבתחילת ברכתו חשב על ברכה אחרת יצא, ולכאורה נראה שנחלקו אם יש איסור לכון בתחילת הברכה על ברכה אחרת, ולפי"ז הספק הנ"ל תלוי במחלוקת הראשונים, דלדעת רש"י אי אפשר לצאת חצי ברכה מחבירו, ולהרא"ש אפשר לצאת, אך כל זה אי נימא שדעת הרא"ש שרשאי לעשות כן לכתחילה, אך הפ"מ בפתחיה הכוללת (חלק ג' אות ה') כתב שדברי הרא"ש אמוורים רק כשעשה כן בטעות, אבל העושה כן במזיד לא יצא ידי חובתו, ולפי"ז אי אפשר לצאת ביודעין ח צ י ברכה מחבירו, כשחבירו מכוון על ברכה אחרת.

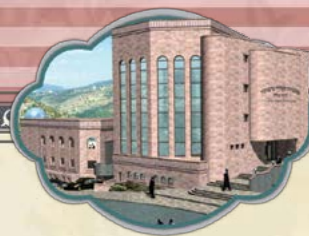

זרבורגה חסיד = עמוד קטן

פרי צדיק

מהנעשה והנשמע בחצר הקודש

רחשי לב נרגשים לרגל סיום פרק ראשון דמס' ברכות בסדר לימוד "עמוד היומי" כ"ד ניסן תשפ"ה

סח לנו מנהמת ליבו בימי חג הפסח אחד מאנ"ש שיחי', שהצטרף במלוא כוחו ומרצו ללימוד "עמוד היומי" כתקנת ובקשת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בכינוס האדיר בז' אדר סמוך ונראה למקום המקדש בעיה"ק ירושלים ת"ו, וזהו תו"ד, שנים רבות מתגלגל ומתחבט אני ביני לבין עצמי, מה יהיה עמי, מה אני מנחיל לצאצאי, איזה דמות של אחריות אני מוריש לב"ב, לבני לבנותי, מאז יום נישואי, הלא בקושי הם רואים או יודעים שאני הולך לביהכ"נ ע"מ להשביע את נשמתי בתורה או בתפילה, אולם, כבר ארז"ל אין דומה שמיעה לראיה, כי הראיה היא הקובעת את המציאות בעיני כל רואיה, וכאשר איננו קובעים עיתים לתורה בפועל, אזי אין הרצון או המחשבה בלבד מביאה לידי מעשה, ואין רוח חכמים נוחה מכך כלל, כפי שארז"ל לא המדרש עיקר אלא המעשה, עד שבא יום הבהיר ז' אדר תשפ"ה, יום בה התכנסו כל קהל כלל אנ"ש בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בכבוד ראש ובחרדת קודש, לעריכת דין וחשבון על כלל מצב קהילתנו הק' ברוחניות ובגשמיות, ובאותה היום נתעטרו רבני ופרנסי אנ"ש, איש איש על תפקידו ועל מקומו, להרבות ולהרחיב גבולי התורה והקדושה בחצרות קדשינו.

הס הושלך לחלל הכינוס, כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א פתח בקדשו במשנתו של בעל ההילולא זי"ע, והזיל דמעה כמים על ההכרח ליסב עתה בסעודת יומא דהילולא של רבנו בעל ה"באר יעקב" זי"ע,

אשר מונים אנו כעת כבר י"ג שנות יתמות ואבלות, ואילו זכינו היינו עדיין חוסים בצילו בסעודות ליל שבת וימים טובים וכו', ועתה בעוה"ר כאשר לא זכינו לכל זאת, מן החובה להתבונן ולעשות פעולות נשגבות לטובת נשמתו הק', ואולי כולי האי ואולי, ושיענו ויגאלנו בעגלא ובזמן קרוב, וכאשר אני יושב שם בתווך - ושומע קול עילאי מדבר אל ליבי, ומתבונן במעט במרוצת שנות חיי עד עתה, איך שעפנו וחלפנו ללא די תורה וללא די תפילה כראוי וכנכון, חיל ורעדה אחזנו שם, ונתכוון ליבי בקרבי וזועק אלי מה אתה - ומה חייך, מה יאמרו עליך בעוה"ז - ובמה תבוא לעוה"ב, וכך בעודי מאזין אל קולות ליבי ומוחי, נשמע ונשנק קולו בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר מאריך ומסביר בשפה ברורה ונעימה את כל השתלשלות ימי ההנהגה אשר נכפה עליו בהוראת ובקשת אביו זי"ע, זה רבות בשנים טרם נפרד מעמנו, ובין בתרי דבריו המדמעים שומע אני בקשתו הק' בקול חוצב להבות אש, שמשתוקק הוא ותאב ביותר לתקן תקנה קדושה וכבירה השווה לכל נפש, שכל קהל כלל אנ"ש ללא יוצא מן הכלל יהיו מחוברים בחיבור רוחני ע"י לימוד עמוד יומי, שענין זה בודאי יקדש ויטהר כל יחיד ויחיד בפני עצמו, וגם לרבות תועלת הכלל, שכולם כאחד יושבים והוגים באותה עמוד גמ' יומי, אשר בה יוכלו כולם להגות בה ולהשתעשע מנועם זיו טהרתה בכל עת שיחפצו, מה אומר ומה אדבר, נצבט ליבי בקרבי וקיבלתי החלטה באותה

המעמד המרטיט, יהיה מה שיהיה ולא איכפת לי מכלום, מה יעולל יצרי בקרבי, מה יאמרו בני משפחתי, ומה יאמרו הבריות, על כל הקושיות הנ"ל וכיו"ב, אנו עונים בשמחה ובצהלה, הנני, הנני, הנני, מצטרף אני בתוקף ובגאון לקריאת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר עיניו וליבו כל הימים להיטיב עמנו ברו"ג, וברוך הוא וברוך שמו, שזוכה אני לעת הזאת לראשונה לסיים עוד מעט על הסדר פרק ראשון דמסכת ברכות במסגרת לימוד זו, ותוכן חיי ועומק מחשבותי, וכל הוויית בני ביתי נשתנו לחלוטין מן הקצה אל הקצה, באופן שאין בפי לצרף התיבות והמילים להודות לה' על שזיכנו לבוא לידי החלטה כה גורלית וחשובה, לעתיד חיי ולעתיד בני משפחתי, ע"כ אין אני בא ח"ו להוכיח בשער, אמנם, כן אני חש מחוייבות לומר לכל אלו שעדיין מהססים הם, אם תהיה בכוחם וזמנם האפשרות להצטרף, מומי תלמדו ותעשו מיטב החלטתכם לבוא ולהצטרף בהזדמנות כה נשגבה לקהילת הלומדים שיחי', ובודאי חזקה עלינו שכל ההתחלות קשות, אולם, חזקה על כל איש ישראל שע"י אתערותא דלתתא מקבל הוא בשתי ידי ס"ד גדולה ומרובה מיושב במדומים, ויהי רצון מלפני אדון כל המעשים, שנזכה להגות בתורה מתוך הרחבת ויישוב הדעת, ותורת ה' מיגנא ומצלא על כל נפש מישראל, ותחינה עינינו בגאולת ופדות נפשינו, בביאת משיח צדקינו בב"א.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמור חזק... חזק... ונתחזק.

מוע"ט בהערכה ללוחמי העמוד היומי
ע"י חסד שטיבל זצ"ל מן חבריא

עמוד קהילתנו = גרבורינה חסידי